

پیامدسنجی واگذاری اماکن ورزشی بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی در استان کرمانشاه

شیرین زردشتیان^۱، شهرروز غایب‌زاده^۲

۱. استادیار مدیریت ورزشی، دانشگاه رازی*

۲. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه رازی

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۳/۰۵

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۱۲/۰۴

چکیده

هدف از انجام این پژوهش، پیامدسنجی واگذاری اماکن ورزشی بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی در استان کرمانشاه بود. روش پژوهش برحسب نحوه گردآوری اطلاعات، روش آمیخته (کیفی- کمی) و برمبنای هدف، از نوع پژوهش‌های کاربردی است. جامعه آماری، اعضای هیئت‌علمی مدیریت ورزشی، مدیران و کارکنان اداره ورزش و جوانان استان کرمانشاه، رؤسای هیئت‌های ورزشی، نخبگان ورزشی و مربیان بودند. در این مطالعه، از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد که در نهایت ۱۵۰ نفر به پرسش‌نامه‌ها پاسخ دادند. ابزار اندازه‌گیری پرسش‌نامه پژوهشگر ساخته بود که با استفاده از روش تحلیل عاملی اکتشافی، ۶۷ گویه در قالب هشت پیامد به صورت نبود برنامه‌های توسعه‌ای و بهره‌وری در ابعاد مختلف ورزش، مشخص نبودن آیین‌نامه‌ها و قوانین موجود در فرایند واگذاری اماکن ورزشی، فقدان مسئولیت‌پذیری مدیران ادارات ورزش و جوانان و رؤسای هیئت‌های ورزشی، نبود مدیریت، برنامه‌ریزی و نظارت، پیامدهای منفی اخلاقی، فرهنگی و قانونی، پیامدهای منفی اجتماعی و پرورشی، فقدان حمایت‌های همه‌جانبه از ابعاد مختلف ورزش و پایین بودن سرانه ورزشی و کمبود امکانات سخت‌افزاری دسته‌بندی شدند. برای مؤلفه‌های هشت‌گانه، پایایی ابزار با استفاده از آلفای کرونباخ بین ۰/۸۵ تا ۰/۹۳ بود. برای روایی سازه نیز از تحلیل عاملی تأییدی با بهره‌گیری نرم‌افزار لیزرل استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد که تمامی شاخص‌های برازندگی مدل مربوط به پیامدسنجی واگذاری اماکن ورزشی بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی در استان کرمانشاه دارای برازش مناسب بود و مدل را تأیید کرد.

واژگان کلیدی: اماکن ورزشی، خصوصی‌سازی، ورزش قهرمانی، ورزش همگانی، ورزشکاران

مقدمه

در حال حاضر، بحث خصوصی‌سازی^۱ در کشور، در تمام صنایع مورد توجه قرار گرفته است و صنعت ورزش نیز از این مقوله مستثنا نیست (میچیک و اوتون^۲، ۲۰۰۴). امروزه، تأسیسات دولتی ورزشی از لحاظ کارایی عملیاتی و عملکرد مالی در حد کمتر از مطلوب هستند و چندان دلخواه عموم جامعه نیستند؛ از این رو، بسیاری از تأسیسات ورزشی که کاملاً در مالکیت دولت هستند و به شکل دولتی اداره می‌شوند، با کمبود بودجه مواجه هستند. این وضعیت سبب حذف یا کاهش خدمات و رویدادهای ترتیب‌داده شده به وسیله این مؤسسات شده است (پاداش، ۲۰۰۹، ۵۸)؛ بنابراین، سازمان‌هایی از جمله وزارت ورزش و جوانان که متولی امر ورزش در کشور هستند، برای پیشبرد اهداف ورزشی به سازمان‌های خصوصی روی آورده‌اند که دارای سرمایه‌گذاری بهتر و بیشتری نسبت به سازمان‌های دولتی هستند؛ زیرا، بخش خصوصی ورزش می‌تواند نقش مؤثری در توسعه ورزش همگانی^۳ و قهرمانی و همچنین، اهدافی مانند اشتغال‌زایی و افزایش بهره‌وری از اماکن و تجهیزات ورزشی داشته باشد (جوان، ۲۰۰۷، ۹۷)؛ بر این اساس، در بسیاری از کشورهای جهان نیز ساختار سنتی باشگاه‌ها تغییر کرده است و به مدد تجاری شدن باشگاه‌ها صنعت ورزش رونق زیادی پیدا کرده است (میچیک و اوتون، ۲۰۰۴). بر اساس اصل ۴۴ قانون اساسی، کشور ما نیز در زمره کشورهای است که از طرفداران خصوصی‌کردن و خصوصی‌سازی است. در این راستا، حرکت‌هایی در صنایع مختلف و از جمله ورزش انجام شده‌اند (الهی، ۲۰۰۸، ۶۴). امروزه، تربیت‌بدنی و ورزش به‌عنوان یک ضرورت انکارناپذیر و یک نیاز اساسی زیربنایی برای تمام کشورها و جوامع محسوب می‌شود که به‌طور چشمگیر و فزاینده مورد توجه همگان قرار گرفته است (کاشف، ۲۰۰۰، ۸۶). اگر به همگانی‌کردن ورزش توجه شود و برای تمام گروه‌های سنی، برنامه‌ها و امکانات ورزشی مناسب در نظر گرفته شوند، مردم هرچه بیشتر به ورزش کردن روی می‌آورند (جعفری، ۲۰۰۱، ۴۱). ورزش باید به‌عنوان مقوله‌ای چندبعدی بررسی شود؛ از این رو، باید به فرایند خصوصی‌سازی با در نظر گرفتن این ابعاد (پرورشی، همگانی و تفریحی، قهرمانی و حرفه‌ای) توجه شود (زردشتیان و غایب زاده، ۲۰۱۸، ۹)؛ بنابراین، با توجه به ابعاد مختلف ورزش باید دقت شود که خصوصی‌سازی برای کسانی که قصد انجام آن را دارند، فرایندی پیچیده، زمان‌بر، مشکل و خسته‌کننده است. خصوصی‌سازی موفق به دست کسانی انجام خواهد شد که تمامی وقت، حوصله و فکر خود را در مسیر آن به کار برند و

-
1. Privatization
  2. Michic & Oughton
  3. Sport For All

خستگی‌ناپذیر و بدون اشتغال به هیچ کار دیگری در انجام آن کوشا باشند (رحیمی بروجردی، ۲۰۰۶، ۸۶).

محرم‌زاده، غایب زاده و توکلی انگوت (۲۰۱۵) با بررسی چالش‌های اجرایی ماده ۸۸ (خصوصی‌سازی اماکن ورزشی) در ورزش شهرستان‌ها نشان دادند که موانع فراروی اجرایی ماده ۸۸ در ورزش شهرستان‌ها براساس نظرسنجی از کارشناسان ادارات ورزش‌وجوانان استان اردبیل و رؤسای هیئت‌های ورزشی استان، از حیث مهم‌بودن و رتبه به‌ترتیب عبارت‌اند از: موانع مدیریتی، فرهنگی-اجتماعی، اقتصادی و قانونی- حقوقی. همچنین، یافته‌های دیگر این پژوهش نشان داد که چالش‌های اجرایی ماده ۸۸ به‌ترتیب عبارت‌اند از: نقض اصل سوم قانون اساسی، نادیده‌گرفتن ابعاد تربیتی، تضعیف ادارات ورزش‌وجوانان، اجرای نامناسب ماده ۸۸ و نرخ‌نامه غیر کارشناسی (محرم‌زاده و همکاران، ۲۰۱۵، ۷۳). امیری، نیری، صفاری و دلبری راغب (۲۰۱۲) در پژوهشی با عنوان «رسانه و توسعه مشارکت بخش خصوصی در ورزش کشور»، چالش‌های خصوصی‌سازی ورزش کشور را موانع مدیریتی، اجتماعی- فرهنگی، اقتصادی و سیاسی- حقوقی عنوان کردند که البته این عوامل از طریق مطالعات تطبیقی و مصاحبه‌های عمیق با نخبگان حاصل شدند (امیری و همکاران، ۲۰۱۲، ۳۸). کشر، پویان فر و نقوی (۲۰۱۱) با بررسی دستاوردهای برنامه خصوصی‌سازی در دارایی‌های ورزش نشان دادند که رقابت، منافع مالی و سودآوری، کارایی، ارزشیابی و نظارت، تأمین منافع مصرف‌کنندگان و استفاده از تخصص‌ها، نسبت به قبل از خصوصی‌سازی بهبود داشته‌اند و مقررات‌زدایی، اشتغال و دستمزد و گسترش مالکیت بدون تغییر بوده‌اند (کشر و همکاران، ۲۰۱۱، ۸۸). کپوگلو و چکمک^۱ (۲۰۱۷) با بررسی فرهنگ سازمانی کارکنان مؤسسات ورزشی خصوصی و عمومی نشان دادند که بین سطح رضایت شغلی و سطح فرهنگ سازمانی رابطه‌ای مثبت و قوی وجود دارد. همچنین، سطح رضایت شغلی کارکنان سازمان‌های ورزشی خصوصی بالاتر از سطح رضایت شغلی کارکنان سازمان‌های ورزشی عمومی است (کپوگلو و چکمک، ۲۰۱۷، ۱۵۷). خسروی و عبدوی (۲۰۱۶) با انجام پژوهشی با عنوان «خصوصی‌سازی باشگاه فوتبال در ایران: از بورس اوراق بهادار به لیزینگ» نشان دادند که صدور سهام خصوصی متعلق به باشگاه‌های لیگ برتر بهترین تجربه برای خصوصی‌سازی فوتبال و ورود بخش خصوصی به چنین صنعت بسیار سودآور است. در همین حال، خصوصی‌سازی از طریق صدور سهام در بورس اوراق بهادار به عموم، صدور مجوز خصوصی‌سازی، صدور سهام خصوصی عادلانه، اجاره‌دادن باشگاه‌ها برای مدت زمان مشخص و دیگر روش‌های خصوصی بررسی‌شده در پژوهش حاضر تأیید شد (خسروی و همکاران، ۲۰۱۶، ۱۱۳). کریم‌زاده، نوذری و شیرعلی، (۲۰۱۴) با بررسی تأثیر خصوصی‌سازی مراکز ورزشی بر روند رشد

برخی شاخص‌های ورزشی زنان در استان اصفهان نشان دادند که تفاوت معناداری در قبل و بعد از خصوصی‌سازی وجود ندارد. به عبارت دیگر، اجرای ماده ۸۸، بر تعیین زمان مناسب برای استفاده از مراکز ورزشی توسط زنان، بهبود ایمنی و بهداشت در مراکز ورزشی و استفاده بانوان از مراکز ورزشی برای پیشگیری و کاهش بروز بیماری‌ها تأثیری ندارد (کریم‌زاده و همکاران، ۲۰۱۴، ۱۶۸). تی‌سامنی، آنوما و تیتته کوما^۱، (۲۰۱۰) معتقدند که خصوصی‌سازی موجب بهبود خدمات، افزایش رضایت مشتریان، بهبود آموزش کارکنان و کارایی تولید می‌شود (تی‌سامنی و همکاران، ۲۰۱۰، ۴۲۸). ژانگ و ژانگ^۲ (۲۰۰۹) خصوصی‌سازی را موجب بالابردن رفاه اقتصادی و اجتماعی در تسهیلات ورزشی می‌دانند. تسون، پلات و الکساکیس^۳، (۲۰۰۹) مهم‌ترین چالش‌های مدیریتی پیش روی خصوصی‌سازی و کسب‌وکارهای ورزشی را استفاده نکردن از منابع و تسهیلات، مشکلات اقتصادی، محیط سیاسی، نبود مدیران شایسته، تعارض اجرایی و سیاست‌های محافظه‌کارانه برشمردند (تسون و همکاران، ۲۰۰۹، ۲۲). برخی دیگر از این پژوهش‌ها به کمبود امکانات و تجهیزات ورزشی در استان‌های مختلف کشور اشاره کرده‌اند (طاهری، ۱۹۹۹، ۹۷؛ ثابتی، ۱۹۹۹، ۶۳؛ قدرتی، ۲۰۰۰، ۶۴؛ باقرزاده، حمایت‌طلب و متقی‌پور، ۲۰۰۲، ۲۳؛ جمالی قراخلو، ۲۰۰۵، ۶۷) و برخی دیگر نیز به پایین بودن میزان بهره‌وری اماکن و تجهیزات ورزشی اشاره کرده‌اند و راهکارهای عملی برای مقابله با آن ارائه نموده‌اند (علیزاده و تجاری، ۲۰۰۵، ۱۰۶؛ جمالی قراخلو، ۲۰۰۵، ۶۷). بررسی ادبیات خصوصی‌سازی در امر ورزش نشان می‌دهد که تقریباً تمامی کشورهای دنیا برای ضرورت نقش و جایگاه خصوصی‌سازی در بخش ورزش اهمیت ویژه‌ای قائل هستند. به‌طور کلی، دولت‌ها اقدام‌هایی را نیز در این راستا انجام داده‌اند که نتایج آن نیز مثبت گزارش شده است (منوریان، ۲۰۰۲، ۴۷)؛ اما باید توجه داشت که اهداف خصوصی‌سازی در هر کشور با توجه به سیاست‌ها، برنامه‌های اقتصادی و راهبردهای کلی جامعه اتخاذ می‌شود. از آنجایی که راهبردها و برنامه‌های اقتصادی در کشورها متفاوت هستند، در نتیجه خصوصی‌سازی نیز در هر کشور به دنبال اهداف ملی و بومی خاص است و در هر کشور ممکن است اهدافی خاص در اولویت قرار گیرند. در کشورهای صنعتی پیشرفته و توسعه‌یافته از نظر اقتصادی، فرایند خصوصی‌سازی به دنبال اهدافی مانند افزایش کارایی، کسب درآمد و کاهش بار مالی دولت است؛ در حالی که در کشورهای در حال توسعه با توجه به مشکلات و شرایط توسعه‌نیافتگی، خصوصی‌سازی به دنبال اهداف وسیع‌تری است و باید به مشکلات و تنگناهای بیشتری پاسخ دهد. در این کشورها، بالابردن کارایی تخصیص منابع، استفاده بهینه از منابع مالی، کاهش حجم دخالت دولت در اقتصاد، سپردن تخصیص منابع به

1. Tsameny, Onumah & Tetteh-Kumah
2. Zhang & Zhang
3. Tesone, Platt & Alexakis

مکانیسم خودسامان بخش بازار، ایجاد فضای رقابتی و امن و درنهایت، هدف‌های توزیع ثروت و درآمد از مهم‌ترین هدف‌هایی هستند که خصوصی‌سازی دنبال می‌کند؛ به‌عنوان مثال: خصوصی‌سازی در کشورهای نظیر کانادا، مالزی، جمهوری چک، در مواردی در لهستان و تاحدودی در نیجریه کارایی داشته است؛ اما در برخی دیگر از کشورها نظیر هند، پاسخی دوگانه می‌دهد؛ یعنی در کشور هند، بعضی فعالیت‌های بخش خصوصی کارایی دارند و بعضی دیگر کارایی ندارند (مهدوی، ۲۰۰۴، ۷۲). افزون‌براین، خصوصی‌سازی در ورزش به‌خودی‌خود مفید و سودآور نیست و بدون وجود مجموعه‌ای از شرایط نمی‌توان پیش‌بینی کرد که صرفاً اجرای فرایند خصوصی‌سازی در ورزش باعث ایجاد منافع می‌شود. ثبات اقتصادی، آزادسازی اقتصادی، وجود شرایط رقابت کامل در اقتصاد، ایجاد چهارچوب‌های حقوقی و قانونی مناسب، اصلاح ساختار در برخی سازمان‌ها و وجود بازارهای مالی گسترده و مؤثر، همگی از شرایط جدایی‌ناپذیر موفقیت برنامه‌های خصوصی‌سازی در حیطه ورزش قلمداد می‌شوند (پاداش، ۲۰۰۹، ۵۸)؛ بنابراین، خصوصی‌سازی در صنعت ورزش اگر در شرایط مناسب و با ابزار و روش‌های مؤثر و درستی انجام نشود، به‌هیچ‌وجه مشکلات موجود در ورزش را حل نخواهد کرد. این درحالی است که یکی از مراحل اساسی در این راه، گام برداشتن در راه خصوصی‌سازی از طریق واگذاری باشگاه‌های ورزشی و اماکن ورزشی ذکر شده است؛ غافل از اینکه در برخی استان‌ها این واگذاری شاید به‌دلیل وجود صنعت و حمایت‌های همه‌جانبه از ورزش اثرهایی مثبتی داشته باشد؛ اما در استان‌های محرومی مانند کرمانشاه، به‌دلیل پایین بودن درآمد سرانه مردم و نبود حمایت جدی از ورزش، کورسوه‌های توسعه ورزشی نیز با واگذاری اماکن ورزشی به بخش خصوصی از بین خواهند رفت؛ زیرا، بخش خصوصی به فکر درآمدزایی است و به‌دنبال شناسایی استعدادها و ظرفیت‌های ورزشی آینده‌ساز در استان‌های محروم نیست؛ در نتیجه، زمینه برای رکود ورزش استان‌های محروم رفته‌رفته فراهم می‌شود. هدف این پژوهش، تعیین کمی واگذاری اماکن ورزشی به بخش خصوصی نیست؛ بلکه هدف، بررسی مشکلات واگذاری اماکن ورزشی با توجه به وضع موجود است. شایان ذکر است که هیچ‌گونه منبع معتبری که به آمار مشکلات واگذاری اماکن ورزشی استان کرمانشاه اشاره‌ای کرده باشد، یافت نشد.

ورزش مقوله‌ای چندبعدی در حیطه پرورشی، اوقات فراغت سالم، قهرمان‌پروری و ارتقای ورزش حرفه‌ای است؛ بنابراین، نبود دقت کافی و نبود توجه لازم به عوامل تضعیف‌کننده آن می‌تواند باعث آسیب جدی به همه اقشار جامعه شود. این پژوهش برگرفته از طرحی پژوهشی است که برای اداره کل ورزش و جوانان استان کرمانشاه انجام شده است. امید است این پژوهش بتواند با قراردادن یافته‌های مفید مسئولان را در این زمینه یاری دهد. همان‌گونه که ملاحظه می‌شود، تاکنون پژوهش جامعی در زمینه پیامدسنجی واگذاری اماکن ورزشی بر ابعاد مختلف ورزش انجام نشده است و

بیشتر پژوهش‌هایی که در این زمینه انجام شده‌اند، دربارهٔ ضرورت خصوصی‌سازی ورزش و موانع فراروی آن، توصیف وضعیت اماکن و تجهیزات ورزشی و نحوهٔ بهره‌وری از این اماکن هستند؛ از این رو، این پژوهش به دنبال یافتن مهم‌ترین پیامدهای ناشی از واگذاری اماکن ورزشی بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی در استان کرمانشاه از دید اعضای هیئت‌علمی مدیریت ورزشی، مدیران و کارکنان، رؤسای هیئت‌های ورزشی، مربیان و نخبگان ورزشی ادارات ورزش و جوانان استان کرمانشاه است تا نه تنها اطلاعات ارزشمندی را در زمینهٔ مشکلات موجود بعد از خصوصی‌سازی اماکن ورزشی فراهم آورد، بلکه با تأکید بر نظرهای نخبگان و دست‌اندرکاران ورزش، راهکارهای مناسبی را ارائه دهد.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از حیث جهت‌گیری، کاربردی است و گردآوری داده‌ها به صورت آمیخته انجام شده است. این پژوهش در مرحلهٔ اول، کیفی و اکتشافی و در مرحلهٔ دوم از نوع توصیفی-پیمایشی است. در این پژوهش، در مرحلهٔ اول از روش کیفی با هدف ساخت تعابیر و تفسیر گویا و بیان‌کنندهٔ حقیقت خصوصی‌سازی اماکن ورزشی استفاده شد. پژوهش کیفی هر نوع پژوهشی است که یافته‌هایی را ارائه می‌کند که با شیوه‌هایی غیر از روش‌های آماری یا هرگونه کمی کردن به دست آمده‌اند؛ بنابراین، در این پژوهش، در مرحلهٔ اول از طریق انجام مصاحبهٔ عمیق نیمه‌استاندارد یا نیمه‌ساختاریافته با افراد خبره و صاحب‌نظر، اطلاعات تکمیلی برای شناخت پیامدهای ناشی از واگذاری اماکن ورزشی بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی گردآوری شد و پس از آن، این اطلاعات کدگذاری و تجزیه و تحلیل شد. برای انجام مصاحبه‌های عمیق از روش نمونه‌گیری هدفمند و روش نمونه‌برداری ارجاعی زنجیره‌ای یا گلوله‌برفی استفاده شد. زمانی از این روش استفاده می‌شود که پژوهشگر قادر به تشخیص آگاهی‌دهندگان سودمند نباشد یا آگاهی‌دهندگان به راحتی دردسترس نباشند. در این روش، پژوهشگر یک شرکت‌کننده را از طریق شخص دیگری پیدا می‌کند و نمونه‌گیری تا جایی ادامه می‌یابد که با ادامهٔ نمونه‌گیری هیچ اندیشهٔ جدیدی به وجود نیاید و به اصطلاح، پژوهش به اشباع نظری و کفایت برسد. در انتخاب نمونهٔ آماری برای انجام مصاحبه سعی شده است که از ۱۴ نفر هم از افراد دارای تحصیلات دانشگاهی (اعضای هیئت‌علمی) و هم از افراد دارای تجربیات مدیریتی در سازمان‌ها و نهادهای ورزشی، مربیان و نخبگان ورزشی استفاده شود. جامعهٔ آماری این پژوهش، از متخصصان آشنا به مسائل خصوصی‌سازی و ورزش اعم از اعضای هیئت‌علمی مدیریت ورزشی، مدیران و کارشناسان، رؤسای هیئت‌های ورزشی، نخبگان ورزشی و مربیان (در مجموع ۱۵۰ نفر)، انتخاب شد. ابزار مورد استفاده در این پژوهش، پرسش‌نامهٔ

پژوهشگر ساخته است که برمبنای پیشینه پژوهش، مصاحبه نیمه‌هدایت‌شده با نخبگان ورزشی، مربیان، کارشناسان ماده ۸۸ اداره ورزش و جوانان استان کرمانشاه، رؤسای هیئت‌های ورزشی و اساتید مدیریت ورزشی، فهرستی از مهم‌ترین متغیرهای مرتبط با پیامدسنجی واگذاری اماکن ورزشی بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی در استان کرمانشاه تهیه شد و پس از استخراج ۶۷ گویه نهایی گردید. تعداد ۱۰ نفر از متخصصان مدیریت ورزشی در مورد روایی صوری و محتوایی پرسش‌نامه اظهار نظر کردند. پس از انجام اصلاحات، پرسش‌نامه ۶۷ سؤالی با مقیاس پنج‌ارزشی لیکرت (کاملاً مخالفم = یک، مخالفم = دو، نظری ندارم = سه، موافقم = چهار و کاملاً موافقم = پنج)، طی یک مطالعه راهنما، توسط نمونه‌ای ۵۰ نفری تکمیل شد و پس از تجزیه و تحلیل پرسشنامه، پایایی پرسش‌نامه با استفاده از ضریب همبستگی آلفای کرونباخ ($\alpha = 0.93$) برآورد شد و در نهایت پرسش‌نامه در دو بخش مشخصات فردی و بخش اصلی (سؤال‌های پرسش‌نامه)، بین نمونه‌های پژوهش توزیع شد. از روش‌های آمار توصیفی برای بررسی ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و تعیین میزان اهمیت متغیرها استفاده شد. همچنین، برای بررسی طبیعی بودن توزیع داده‌ها از آزمون کلموگوروف-اسمیرنوف^۱ استفاده شد. برای شناسایی مؤلفه‌های پیامدسنجی واگذاری اماکن ورزشی بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی در استان کرمانشاه و روایی ساختاری ابزار پژوهش، از روش تحلیل عاملی اکتشافی با چرخش واریماکس استفاده شد که با تعیین مبنای ۰/۳ برای سؤال‌ها، در نهایت ۶۷ گویه در هشت پیامد به صورت نبود برنامه‌های توسعه‌ای و بهره‌وری در ابعاد مختلف ورزش (۱۱ گویه)، مشخص نبودن آیین‌نامه‌ها و قوانین موجود در فرایند واگذاری اماکن ورزشی (۱۳ گویه)، فقدان مسئولیت‌پذیری مدیران ادارات ورزش و جوانان و رؤسای هیئت‌های ورزشی (نه گویه)، نبود مدیریت، برنامه‌ریزی و نظارت (۱۱ گویه)، پیامدهای منفی اخلاقی، فرهنگی و قانونی (هفت گویه)، پیامدهای منفی اجتماعی و پرورشی (پنج گویه)، فقدان حمایت‌های همه‌جانبه از ابعاد مختلف ورزش (هفت گویه) و پایین بودن سرانه ورزشی و کمبود امکانات سخت‌افزاری (چهار گویه) دسته‌بندی شدند. از نرم‌افزار اس.پی.اس.اس^۲ نسخه ۲۰ برای تحلیل عاملی اکتشافی به منظور استخراج عامل‌ها، به دست آوردن بارهای عاملی و تأیید روایی سؤال‌ها، از آلفای کرونباخ برای تعیین پایایی پرسش‌نامه، از نرم‌افزار لیزرل برای تحلیل مسیر و مدل‌سازی و از تحلیل عاملی تأییدی برای تأیید برازش مدل و روابط بین عامل‌ها استفاده شد.

---

1. Kolmogorov-Smirnov

2. SPSS

نتایج

همان‌طور که در جدول شماره یک ملاحظه می‌شود، بیشتر آزمودنی‌ها به لحاظ جنسیت مرد بودند. سطح تحصیلات آزمودنی‌ها در مقاطع کارشناسی و پایین‌تر، کارشناسی ارشد و دکتری بود که کمترین تعداد مربوط به دکتری و بیشترین تعداد مربوط به کارشناسی و پایین‌تر بودند. همچنین، درصد بیشتری از آزمودنی‌ها در دامنه سنی ۳۱-۴۰ سال بودند و به لحاظ پست سازمانی، آزمودنی‌ها به هفت دسته رئیس، نایب‌رئیس، دبیر هیئت، کارشناس، مربی، داور و ورزشکار طبقه‌بندی شدند و میانگین سوابق کاری کل افراد، هشت سال بود.

جدول ۱- ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه مورد مطالعه

ویژگی	تعداد	درصد
جنسیت	زن	۶۳ / ۴۲٪
	مرد	۸۷ / ۵۸٪
مدرک تحصیلی	لیسانس و پایین‌تر	۶۳ / ۷۲٪
	فوق لیسانس	۳۷ / ۱۷/۳۳٪
	دکتری	۵ / ۱۰/۶۷٪
سن	۲۱ - ۳۰	۴۷ / ۳۱/۳۳٪
	۳۱ - ۴۰	۵۹ / ۳۹/۳۴٪
	۴۱ سال به بالا	۴۴ / ۲۹/۳۳٪
پست سازمانی	رئیس	۹ / ۶٪
	نائب رئیس	۶ / ۴٪
	دبیر هیأت	۱۰ / ۶/۶۷٪
	کارشناس	۲۵ / ۱۶/۶۷٪
	مربی	۵۰ / ۳۳/۳۳٪
	داور	۱۰ / ۶/۶۷٪
سوابق شغلی	ورزشکار	۴۰ / ۲۶/۶۷٪
	کمتر از ۵ سال	۵۱ / ۳۴٪
	۶ - ۱۰ سال	۳۸ / ۲۵/۳۳٪
	بالای ۱۱ سال	۶۱ / ۴۰/۶۷٪

با توجه به نتایج شکل شماره یک، توزیع فراوانی نمونه‌ها براساس میزان اثرات واگذاری اماکن ورزشی بر ابعاد مختلف ورزش نشان داد که از نظر پاسخ‌دهندگان، اولویت واگذاری اماکن ورزشی بیشترین پیامد منفی را بر ابعاد مختلف ورزش در بعد قهرمانی دارد؛ زیرا، وقتی که سالی در اختیار

بخش خصوصی قرار می گیرد، تنها به دنبال کسب درآمد بیشتر می باشند. به همین خاطر، افزایش یا کاهش ورزشکاران جامعه هدف برای بخش خصوصی فرقی ندارد.

شکل ۱- نمودار ستونی توزیع فراوانی نمونه‌ها براساس میزان اثرهای واگذاری اماکن ورزشی بر ابعاد مختلف ورزش

مدلی که در این مرحله بررسی می‌شود، حاصل از نتایج به دست آمده در تحلیل عاملی اکتشافی است. در واقع، پس از اینکه مدل و عامل‌های آن با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی شناسایی شدند، در ادامه برای تأیید اعتبار این مدل از تحلیل عاملی تأییدی در مرتبه اول و مرتبه دوم استفاده می‌شود؛ بدین صورت که متغیرهای پنهان، همان عامل‌ها (پیامدها) هستند و متغیرهای آشکار، همان گویه‌های پرسش‌نامه هستند که در دو حالت تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول و تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم بررسی می‌شوند. نتایج تحلیل عاملی مرتبه اول و مرتبه دوم در شکل‌های شماره دو و شماره سه ارائه شده است.

قبل از اجرای تحلیل عاملی تأییدی باید مشخص شود که مدل اندازه‌گیری برازش مناسبی دارد یا خیر؟ بنابراین، برای مشخص کردن برازش مناسب مدل اندازه‌گیری، اطلاعات جدول‌های شماره دو و شماره سه نیز بررسی می‌شود.

با توجه به داده‌های جدول شماره دو مشخص شد که مقدار آماره χ^2 دو^۱ به درجات آزادی با مقدار ۱/۷۵ کمتر از سه است و نشان‌دهنده تأیید مدل است. همچنین، مقدار جذر برآورد واریانس خطای تقریب^۲ که شاخص دیگر نیکویی برازش است، ۰/۰۷ است که با توجه به اینکه کمتر از ۰/۱ است، قابل قبول می‌باشد. سایر شاخص‌ها شامل شاخص برازش تطبیقی^۳، شاخص برازش هنجار شده^۴،

1. χ^2
2. RMSEA
3. CFI
4. NFI

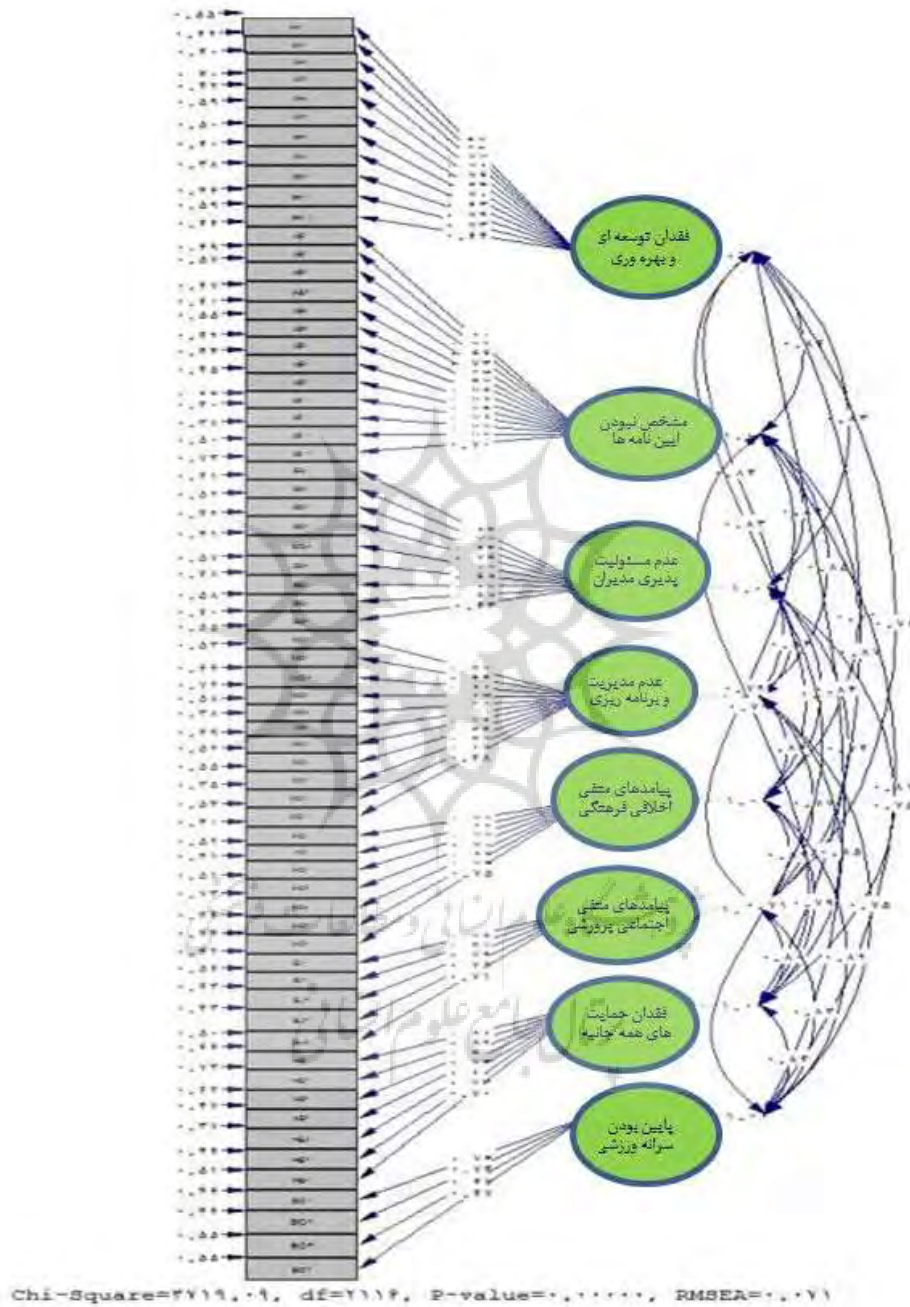
شاخص برازش هنجارنشده^۱، شاخص برازندگی فزاینده^۲ و شاخص برازش نسبی^۳ چون همگی بالاتر از ۰/۹ هستند، نشان‌دهنده برازش مطلوب مدل می‌باشند. همچنین، شاخص برازش تعدیل‌یافته هنجار شده^۴ بالاتر از ۰/۶ با مقدار ۰/۸۸ نشان‌دهنده برازش خوب مدل است.

جدول ۲- شاخص‌های نیکویی برازش و میزان مطلوبیت آن‌ها در مدل تحلیل عاملی مرتبه اول پیامدهای واگذاری اماکن ورزشی

شاخص‌های برازش	مقادیر مشاهده شده	ملاک	نتیجه
شاخص برازش تطبیقی CFI	۰/۹۶	بیش از ۰/۹۰	تأیید
شاخص برازش هنجار شده NFI	۰/۹۲	بیش از ۰/۹۰	تأیید
شاخص برازش هنجار نشده NNFI	۰/۹۶	بیش از ۰/۹۰	تأیید
شاخص برازندگی فزاینده IFI	۰/۹۶	بیش از ۰/۹۰	تأیید
شاخص برازش نسبی RFI	۰/۹۲	بیش از ۰/۹۰	تأیید
شاخص برازش تعدیل‌یافته هنجار شده PNFI	۰/۸۸	بیش از ۰/۶۰	تأیید
جذر برآورد واریانس خطای تقریب RMSEA	۰/۰۷	کمتر از ۰/۱	تأیید
خی دو به درجات آزادی 22df	۱/۷۵	کمتر از ۳	تأیید

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

1. NNFI
2. IFI
3. RFI
4. PNFI

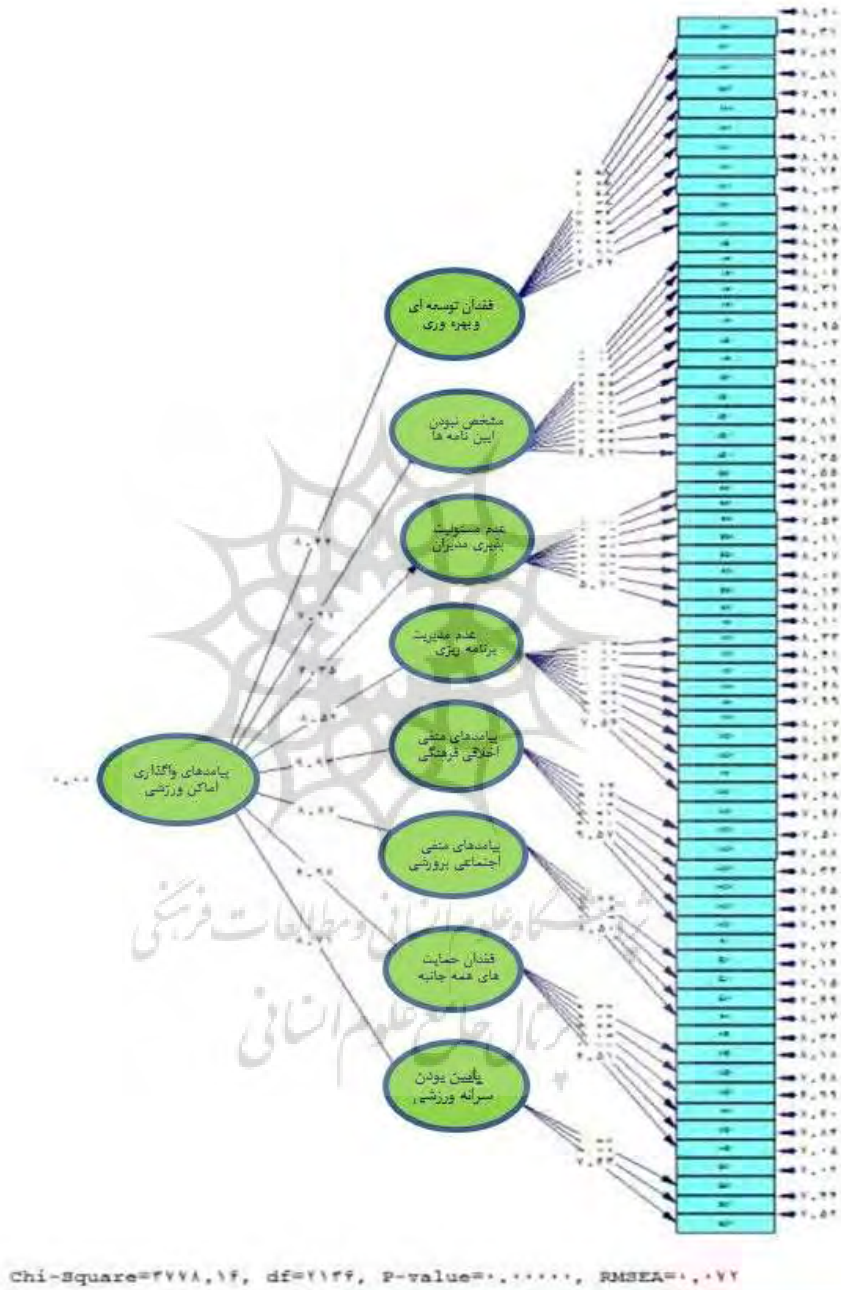

شکل ۲- مدل تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول پیامدهای واگذاری اماکن ورزشی (مقدار تی)

مدل تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم به‌عنوان نوعی از مدل‌های تحلیل عاملی تعریف می‌شود که در آن عامل‌های پنهانی که با استفاده از متغیرهای مشاهده‌پذیر اندازه‌گیری می‌شوند، خود تحت تأثیر یک متغیر زیربنایی‌تر و به‌عبارتی، متغیر مکنون، اما در یک سطح بالاتر قرار می‌گیرند. در تحلیل عاملی مرتبه دوم به‌دنبال این هستیم که بدانیم آیا بین متغیر مکنون برون‌زا و متغیرهای مکنون درون‌زا اثرهای معناداری وجود دارد یا خیر؟ در این مرحله نیز ابتدا باید نیکویی برازش مدل تأیید شود که با توجه به توضیحات کاملی که در مرحله قبل داده شد، از توضیحات اضافی در این قسمت خودداری می‌شود و فقط جدول نیکویی برازش مدل برای مدل تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم مقیاس پیامدهای واگذاری اماکن ورزشی، در جدول شماره سه ارائه می‌شود.

جدول ۳- شاخص‌های نیکویی برازش و میزان مطلوبیت آن‌ها در مدل پیامدهای واگذاری اماکن ورزشی

شاخص‌های برازش	مقادیر مشاهده‌شده	ملاک	نتیجه
شاخص برازش تطبیقی بنتلر	CFI	بیش از ۰/۹۰	تأیید
شاخص برازش هنجار شده	NFI	بیش از ۰/۹۰	تأیید
شاخص برازش هنجار نشده	NNFI	بیش از ۰/۹۰	تأیید
شاخص برازندگی فزاینده	IFI	بیش از ۰/۹۰	تأیید
شاخص برازش نسبی	RFI	بیش از ۰/۹۰	تأیید
شاخص برازش تعدیل یافته هنجار شده	PNFI	بیش از ۰/۶۰	تأیید
ریشه میانگین مربعات مجذورات	RMSEA	۰/۱ و کمتر از ۰/۱	تأیید
خی‌دوی هنجار شده	22dđ	کمتر از ۳	تأیید

شکل ۳- مقدار تی تحلیل عاملی مرتبه دوم

نتایج تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم در جدول شماره چهار نشان داد که تمامی هشت پیامد واگذاری اماکن ورزشی دارای بار عاملی بالاتر از $0/3$ بودند و مقدار تی آنان نیز با توجه به اینکه بالاتر از $1/96$ بود، تأیید شد؛ بنابراین، تمامی هشت عامل به‌عنوان پیامدهای واگذاری اماکن ورزشی شناسایی و تأیید می‌شوند. بالاترین بار عاملی مربوط به نبود برنامه‌های توسعه‌ای و بهره‌وری در ابعاد مختلف ورزش با بار عاملی $0/93$ بود و پایین‌ترین بار عاملی مربوط به پیامدهای منفی اجتماعی و پرورشی با بار عاملی $0/85$ بود. این میزان نیز از اهمیت خاص خود برخوردار است؛ ولی در بین سایر عوامل، میزان کمتری داشته است.

جدول ۴- نتایج نهایی تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم

نتیجه	مقدار تی	ضریب استاندارد	مسیر ساختاری
تأیید	۸/۶۶	۰/۹۳	نبود برنامه‌های توسعه‌ای و بهره‌وری در ابعاد مختلف ورزش
تأیید	۷/۲۷	۰/۹۰	مشخص نبودن آیین‌نامه‌ها و قوانین موجود در فرایند واگذاری اماکن ورزشی
تأیید	۶/۳۵	۰/۹۰	فقدان مسئولیت‌پذیری مدیران ادارات ورزش و جوانان و رؤسای هیئت‌های ورزشی
تأیید	۸/۵۲	۰/۹۲	نبود مدیریت، برنامه‌ریزی و نظارت
تأیید	۹/۹۳	۰/۹۱	پیامدهای منفی اخلاقی، فرهنگی و قانونی
تأیید	۸/۸۷	۰/۸۵	پیامدهای منفی اجتماعی و پرورشی
تأیید	۶/۹۸	۰/۹۱	فقدان حمایت‌های همه‌جانبه از ابعاد مختلف ورزش
تأیید	۸/۷۱	۰/۸۷	پایین بودن سرانه ورزشی و کمبود امکانات سخت‌افزاری

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج به‌دست‌آمده از این پژوهش نشان می‌دهد که نبود برنامه‌های توسعه‌ای و بهره‌وری در ابعاد مختلف ورزش (با بار عاملی $0/93$) بیشترین تأثیر منفی را بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی، از بین پیامدهای ناشی از واگذاری اماکن ورزشی به خود اختصاص داده است. از بین عوامل ناشی از نبود برنامه‌های توسعه‌ای و بهره‌وری در ابعاد مختلف ورزش، ملزم نبودن بخش خصوصی در استعدادیابی و شناسایی استعدادهای ورزشی (با بار عاملی $0/79$) بیشترین تأثیر منفی و کاهش رشته‌های ورزشی در اماکن واگذار شده به بخش خصوصی (با بار عاملی $0/62$) کمترین تأثیر منفی را بر ابعاد ورزش همگانی و قهرمانی به خود اختصاص داده‌اند. نتایج حاصل از این پیامدها در مواردی مانند استفاده نشدن بهینه از امکانات و تجهیزات موجود در پایگاه‌های ورزش قهرمانی کشور، استفاده نشدن از منابع و تسهیلات، تعارض اجرایی و سیاست‌های محافظه‌کارانه با نتایج پژوهش

تسون و همکاران (۲۰۰۹) هم‌خوانی دارد. از طرفی، در مواردی مانند بهبود ایمنی و بهداشت در مراکز ورزشی، با نتایج پژوهش خسروی و همکاران (۲۰۱۶) ناهم‌خوانی دارد. در تحلیلی بر یافته‌های حاصل از پیامدهای ناشی از نبود برنامه‌های توسعه‌ای و بهره‌وری در ابعاد مختلف ورزش باید بیان کرد که این پیامدها کلیدی‌ترین پیامد ناشی از واگذاری اماکن ورزشی بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی در استان کرمانشاه هستند؛ بنابراین، ورزشکاران استان کرمانشاه با وجود همه ظرفیت‌هایی که دارند، مشکلاتی نیز دارند؛ به طوری که با واگذاری اماکن ورزشی به بخش خصوصی شاهد تکررشته‌ای شدن ورزش فوتبال و گاهی والیبال که صرفاً جنبه درآمدزایی برای بخش خصوصی دارند، باعث به فراموشی سپرده شدن رشته‌های ورزشی مستعد و دارای ظرفیت می‌شوند. همچنین، به دلیل در اختیار نداشتن امکانات و تجهیزات ورزشی و نداشتن سالن‌های ورزشی مختص همان رشته ورزشی، شاهد هدر رفتن استعدادهای ورزشی در استان‌های محروم هستیم. از طرفی، بخش خصوصی به رشته‌های ورزشی بانوان کمتر توجه می‌کند و زمان‌های مناسب اماکن ورزشی به ورزشکاران و تیم‌های ورزشی زنان داده نمی‌شود. به همین دلیل، رشته‌های ورزشی بانوان پیشرفت کمتری دارند و حتی در برخی از رشته‌های ورزشی بانوان، نفرات جایگزین در تیم‌های ورزشی استان وجود ندارند و این نشان می‌دهد که به بحث توسعه‌ای در ورزش بانوان با واگذاری اماکن ورزشی توجه نشده است.

پیامدهای ناشی از نبود مدیریت، برنامه‌ریزی و نظارت (با بار عاملی ۰/۹۲) اثر معناداری بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی با واگذاری اماکن ورزشی دارد؛ به طوری که از بین پیامدهای ناشی از نبود مدیریت، برنامه‌ریزی و نظارت، فقدان تجربه خصوصی‌سازی در اماکن ورزشی یا استفاده نشدن از تجربیات موفق یا ناموفق پیشین (با بار عاملی ۰/۸۱)، بیشترین تأثیر منفی و نبود فراخوان عمومی، آگهی‌های مزایده در جراید کثیرالانتشار برای واگذاری اماکن ورزشی به بخش خصوصی (با بار عاملی ۰/۵۳)، کمترین تأثیر منفی را بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی به خود اختصاص داده‌اند. نتایج حاصل از این پیامدها، در مواردی مانند ضعف مدیریت بخش خصوصی، فقدان سیستم نظارتی قوی برای کنترل امور مرتبط با خصوصی‌سازی ورزش، واگذاری‌های سودآور به افراد خاص (وابستگان تصمیم‌گیرندگان)، تصمیم دولت به کاهش تصدی‌گری، اجاره دادن باشگاه‌ها برای مدت زمان مشخص و صدور مجوز خصوصی‌سازی، با نتایج پژوهش‌های امیری و همکاران (۲۰۱۲)، محرم‌زاده و همکاران (۲۰۱۵) و خسروی و همکاران (۲۰۱۶) هم‌خوانی دارد. در تحلیلی بر این یافته پژوهش باید بیان شود که پس از تصویب قانون واگذاری اماکن ورزشی به بخش خصوصی، هر سال با شروع سال جدید و واگذاری سالن‌ها، هیئت‌های ورزشی و ورزشکاران تا مدت‌ها با دغدغه اجاره سالن در زمان و مکان مناسب دست‌وپنجه نرم می‌کنند. از یک سو، هیئت‌ها

اداره ورزش و جوانان را به دلیل واگذاری سالن‌ها به بخش خصوصی و اولویت‌ندادن مدیریت سالن‌ها به هیئت‌های ورزشی، مقصر اصلی این کم‌کاری معرفی می‌کنند و از سوی دیگر، مسئولان اداره کل بعضی هیئت‌ها را به نداشتن برنامه و پیگیری نکردن برای استفاده از سالن‌ها متهم می‌کنند. برای مدیریت اماکن ورزشی در قالب بخش خصوصی در کنار شرایط عمومی و صلاحیتی، با توجه به وجود بسیاری از دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی جویای کار، باید آن‌ها را در اولویت مدیریت اماکن قرار داد تا شاهد مدیریت در اماکن ورزشی باشیم؛ نه اینکه تصدی اماکن در اختیار افرادی خاص باشد که خود صاحب مشاغل زودبازده و سودآور هستند.

پیامدهای منفی اخلاقی، فرهنگی و قانونی (با بار عاملی ۰/۹۱) اثر معناداری بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی با واگذاری اماکن ورزشی دارند؛ به طوری که از بین پیامدهای منفی اخلاقی، فرهنگی و قانونی، کاهش انگیزش مردم در اهمیت پرداختن به فعالیت‌های ورزشی با واگذاری اماکن ورزشی به بخش خصوصی (با بار عاملی ۰/۷۸) بیشترین تأثیر منفی را بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی داشته است و برنگرداندن اجاره‌های واریزی به حساب شهرستان‌ها برابر دستورالعمل اجرایی ماده ۸۸ (با بار عاملی ۰/۵۲)، کمترین تأثیر منفی را بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی داشته است. نتایج حاصل از این پیامدها، در مواردی مانند بی‌توجهی بخش خصوصی به اقلار طبقه پایین از نظر درآمد و هزینه، تمایل نداشتن مردم به صرف هزینه برای امور ورزشی، توانایی مالی نداشتن عامه مردم در استفاده از خدمات ورزشی بخش خصوصی و افزایش هزینه‌های اجرایی، با نتایج پژوهش‌های امیری و همکاران (۲۰۱۲) و محرم‌زاده و همکاران (۲۰۱۵) هم‌خوانی دارد. در تحلیلی بر این یافته پژوهش باید بیان شود که مطابق نتایج پژوهش حاضر، واگذاری اماکن ورزشی به بخش خصوصی یکی از عوامل اصلی دلسردی ورزشکاران و محروم‌شدن قشر ضعیف و متوسط جامعه از مزایای ورزش رایگان است. واگذاری اماکن ورزشی، عامل تندرست‌نبودن جامعه به دلیل زیادبودن شهریه دریافتی است، زیرا، به کاهش علاقه عمومی مردم در سطوح مختلف جنسیتی منجر می‌شود. از طرفی، از نظر پاسخ‌دهندگان، اولویت واگذاری اماکن ورزشی بیشترین پیامد منفی را بر ابعاد مختلف ورزش در بعد قهرمانی دارد؛ زیرا، وقتی سالنی در اختیار بخش خصوصی باشد، فقط به دنبال کسب درآمد بیشتر است و افزایش یا کاهش ورزشکاران جامعه هدف برای بخش خصوصی فرقی ندارد. در استان کرمانشاه، چرخه توسعه و پیشرفت ورزش با واگذاری اماکن ورزشی، بسیار کند شده است. بسط تولید منابع مالی یا خصوصی‌سازی به تمام ابعاد ورزش نه امکان‌پذیر است و نه صحیح. ورزش همگانی، ورزش تربیتی و آموزشی، ورزش بانوان و غیره به حمایت جدی دولت نیاز دارد و بهتر است به جای

خصوصی‌سازی و تولید منابع مالی، با رایگان‌شدن اماکن ورزشی زمینه را برای همگانی‌کردن تمام رشته‌ها به‌وجود آورند.

پيامدهای ناشی از فقدان حمایت‌های همه‌جانبه از ابعاد مختلف ورزش (با بار عاملی ۰/۹۱) اثر معناداری بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی با واگذاری اماکن ورزشی دارد؛ به‌طوری‌که از بین پيامدهای ناشی از فقدان حمایت‌های همه‌جانبه از ابعاد مختلف ورزش، نبود عدالت اجتماعی در توزیع متوازن سانس‌ها و استفاده از امکانات و تجهیزات اماکن ورزشی از سوی بخش خصوصی (با بار عاملی ۰/۸۰)، بیشترین تأثیر منفی را بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی داشته است. همچنین، کاهش تمایل جوانان و نوجوانان به فعالیت‌های ورزشی به‌علت رایگان‌نبودن ورزش (با بار عاملی ۰/۵۲) کمترین تأثیر منفی را بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی داشته است. این یافته با نتایج پژوهش‌های امیری و همکاران (۲۰۱۲)، محرم‌زاده و همکاران (۲۰۱۵) و کریم‌زاده و همکاران (۲۰۱۴) هم‌خوانی دارد. در تحلیلی بر این یافته پژوهش باید بیان شود که پيامدهای حمایتی می‌توانند سهمی مؤثر در عملکرد هر ورزشکار در دوران ورزشی و بازنشستگی، با توجه به اینکه عمر قهرمانی ورزشکاران کوتاه است، داشته باشد؛ زیرا، حمایت‌های ورزشی توسط هیئت‌های ورزشی از جمله رایگان‌کردن سانس‌های ورزشی و دادن زمان‌های مناسب اماکن ورزشی به ورزشکاران، باعث کاهش دغدغه‌های روزمره زندگی هر ورزشکار می‌شود و آنان می‌توانند با خیالی آسوده‌تر به ورزش بپردازند. از طرفی، زمانی‌که هیئت‌های ورزشی سالی در اختیار نداشته باشند، در برگزاری مسابقات در رده‌های سنی مختلف و برنامه تمرینی تیم‌های اعزامی از استان کرمانشاه به لیگ‌های کشور، با مشکل مواجه می‌شوند؛ زیرا، به‌دلیل واگذاری اماکن ورزشی نمی‌توانند فضایی را برای برگزاری برنامه‌های خود اجاره کنند. در این باره، توصیه می‌شود که رؤسای هیئت‌های ورزشی باید زمان‌های مناسب را از همان ابتدای قرارداد با بخش خصوصی با هزینه‌ای کمتر و حتی رایگان و در طی روزهای زوج یا فرد، متناسب با اوقات بیکاری ورزشکاران در نظر بگیرند تا انگیزه ورزشکاران را برای ورود و ماندن در ورزش قهرمانی افزایش دهند و ورزشکاران به‌جای اینکه نگران گرفتن زمان‌های مناسب از بخش خصوصی باشند، بتوانند تمرکزشان را بر تمرین و گرفتن مدال برای استان و به‌خصوص در سطوح ملی و جهانی بگذارند؛ چه‌بسا این موضوع باعث پیشرفت ورزش در سطح استان و کشور خواهد شد.

پيامدهای ناشی از مشخص‌نبودن آیین‌نامه‌ها و قوانین موجود در فرایند واگذاری اماکن ورزشی (با بار عاملی ۰/۹۰) اثر معناداری بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی با واگذاری اماکن ورزشی دارد؛ به‌طوری‌که نبود تعهدات مالی قوی و مستحکم برای جبران خسارت واردشده به اماکن ورزشی و ضعف در تعیین ضمانت‌نامه (با بار عاملی ۰/۷۹)، بیشترین تأثیر منفی و نبود سازوکار حقوقی

مستحکم در اعمال قانون و تخلفات اجاره‌گیرندگان اماکن و رسیدگی به صورت کدخدانمشی (با بار عاملی ۰/۵۸)، کمترین تأثیر منفی را بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی داشته‌اند. نتایج حاصل از این پیامدها، در مواردی مانند نامناسب بودن قوانین موجود برای خصوصی‌سازی اماکن ورزشی، صدور سهام خصوصی عادلانه، ساختارهای ناهماهنگ با شرایط جدید و نبود واقع‌گرایی، با نتایج پژوهش خسروی و همکاران (۲۰۱۶) هم‌خوانی دارد. در تحلیلی بر یافته‌های حاصل از پیامدهای ناشی از مشخص‌نبودن آیین‌نامه‌ها و قوانین موجود در فرایند واگذاری اماکن ورزشی باید بیان کرد که در ابتدای کار، قوانین واضح و شفاف بین مستأجران اماکن ورزشی با رؤسای هیئت‌های ورزشی در خصوص نحوه واگذاری اماکن ورزشی، پرداخت هزینه‌های حامل‌های انرژی (آب، برق، گاز، تلفن و استهلاک) و مواردی از این قبیل لحاظ نشده‌اند. در واقع، اجاره‌دادن اماکن ورزشی زمانی ارزش دارد که درآمدهای حاصل از آن برای ورزش هزینه و صرف شود و چنانچه خسارت‌های وارد شده بر اماکن ورزشی توسط مستأجران، تعمیر و بازسازی نشوند یا آن‌ها به‌موقع اجاره را پرداخت نکنند، این امر می‌تواند به طور مستقیم بر ورزش همگانی و قهرمانی تأثیر بگذارد. همچنین، بهره‌برداری غیرمؤثر (کیفی و کمی) از اماکن ورزشی توسط بخش خصوصی از جمله اجرای کنسرت‌ها، برپایی نمایشگاه‌های مختلف، برگزاری سمینارها و همایش‌های مختلف و غیره در سالن‌های ورزشی که صرفاً جنبه درآمدزایی دارد، باعث آسیب‌رسانی به کفپوش سالن‌های ورزشی، شکسته‌شدن صندلی‌های جایگاه تماشاچیان، خراب‌شدن شیرآلات دستشویی و دوش‌ها و غیره خواهد شد؛ زیرا، در قراردادهای مواردی از این قبیل منعقد نشده‌اند و استهلاک سرمایه نیز لحاظ نشده است، مستأجران اماکن ورزشی نیز تعهدی در حفظ و نگهداری اماکن ورزشی ندارند. به‌همین دلیل است که بیشتر اماکن ورزشی تخریب می‌شوند.

پیامدهای ناشی از فقدان مسئولیت‌پذیری مدیران ادارات ورزش و جوانان و رؤسای هیئت‌های ورزشی (با بار عاملی ۰/۹۰)، اثر معناداری بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی با واگذاری اماکن ورزشی دارند؛ به‌طوری‌که از بین پیامدهای ناشی از فقدان مسئولیت‌پذیری مدیران ادارات ورزش و جوانان و رؤسای هیئت‌های ورزشی، نبود برنامه‌ای مدون و سازمان‌یافته بین بخش خصوصی و ادارات ورزش و جوانان برای فعالیت در حوزه ورزش همگانی (با بار عاملی ۰/۷۷) و مجهز‌نشدن فضاهای موجود و فضاهای طبیعی برای گسترش ورزش همگانی توسط ادارات ورزش و جوانان، شهرداری‌ها و سایر نهادهای دولتی با اهتمام به بخش خصوصی در ورزش (با بار عاملی ۰/۷۷)، بیشترین تأثیر منفی را بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی داشته‌اند. همچنین، کاهش حضور ورزشکاران کم‌درآمد و مستعد در کلاس‌های آموزشی در رده‌های مختلف سنی به دلیل بالابودن هزینه کلاس‌ها (با بار عاملی ۰/۵۲)، کمترین تأثیر منفی را بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و

قهرمانی داشته است. نتایج حاصل از این پیامدها، در مواردی مانند نبود مطالعات کافی در حوزه خصوصی سازی ورزش، وجود مشکلات زیرساختی برای واگذاری ورزش به بخش خصوصی و استفاده نکردن از منابع و تسهیلات، با نتایج پژوهش‌های تسون و همکاران (۲۰۰۹) و امیری و همکاران (۲۰۱۲) هم‌خوانی دارد. در تحلیلی بر این یافته پژوهش باید بیان کرد در استان‌هایی که به لحاظ اقتصادی تاندازه‌ای در وضعیت مطلوب‌تری قرار دارند، میزان مشارکت مردم در ورزش بیشتر است و این به نوبه خود باعث بهتر شدن وضعیت ورزش همگانی و قهرمانی خواهد شد؛ اما در استان‌های محروم که با کمبود امکانات و تجهیزات ورزشی مواجه هستند، توانایی مالی نداشتن عامه مردم در استفاده از خدمات ورزشی بخش‌های خصوصی باعث کاهش میزان مراجعه عموم به اماکن ورزشی دولتی که به بخش خصوصی واگذار شده‌اند، خواهد شد. در چنین استان‌های محرومی، برقراری پیوند سیستمی میان اداره کل ورزش و جوانان استان با هیئت‌های ورزشی و سازمان میراث فرهنگی و گردشگری استان و همچنین، انعقاد تفاهم‌نامه‌ها با ارگان‌ها و دستگاه‌های اجرایی مانند شهرداری‌ها می‌تواند زمینه فعال‌سازی ورزش‌های همگانی را در بین اقشار مختلف جامعه به‌ارمغان آورند.

پیامدهای ناشی از پایین بودن سرانه ورزشی و کمبود امکانات سخت‌افزاری (با بار عاملی ۰/۸۷) اثر معناداری بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی با واگذاری اماکن ورزشی دارد؛ به طوری که از بین این پیامدها، نبود حمایت و کاهش سهم ورزش قهرمانی و حرفه‌ای با واگذاری اماکن ورزشی به بخش خصوصی و پایین بودن مشارکت بخش خصوصی در امر ورزش قهرمانی و همگانی (با بار عاملی ۰/۷۴)، بیشترین تأثیر منفی را بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی داشته‌اند. همچنین بی‌توجهی به رفع نیازهای فضا، تجهیزات و امکانات ورزش قهرمانی استان توسط بخش خصوصی و گسترش نیافتن ورزش در محلات و روستاها با واگذاری اماکن ورزشی این مناطق به بخش خصوصی (با بار عاملی ۰/۶۷)، کمترین تأثیر منفی را بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی داشته‌اند. نتایج حاصل از این پیامدها با نتایج پژوهش‌های امیری و همکاران (۲۰۱۲) و محرم‌زاده و همکاران (۲۰۱۵) هم‌خوانی دارد. در تحلیلی بر این یافته پژوهش باید بیان شود که فراهم بودن زیرساخت‌های ورزشی یکی از مهم‌ترین عواملی است که باعث می‌شود یک جامعه به فعالیت‌های ورزشی روی آورد. براساس استانداردهای جهانی، حداقل حدود دو متر سرانه ورزشی برای ورزش‌هایی که به حرکت مداوم نیاز دارند، لازم است تا با فقر سرانه ورزشی مواجه نباشیم و به حداقل‌های استانداردهای جهانی در این زمینه نزدیک شویم. آنچه شاهد آن هستیم این است که متأسفانه بسیاری از استان‌های کشور فاصله زیادی با این استاندارد دارند و تأسف بیشتر اینکه، حداقل فضاهای ورزشی موجود نیز با واگذاری غیراصولی به بخش خصوصی ضربه‌های

جبران ناپذیری را بر پیکره ورزش کشور وارد کرده است که این ضربه‌ها به‌طور قطع در سال‌های آینده نمود بیشتری خواهند یافت. با واگذاری اماکن ورزشی به فرد یا شرکت خصوصی، ورزش همگانی، ورزش‌های بومی محلی و ورزش در محلات و روستاها به دست فراموشی سپرده شده‌اند و هیئت‌ها برای اجاره سالن‌ها و اجرای برنامه‌های خود با مشکلات فراوانی مواجه هستند. فقدان و کمبود امکانات و تسهیلات ورزشی مناسب نیز از جمله عواملی است که موجب کندی پیشرفت ورزشکاران می‌شود. در صورتی که این مشکلات برطرف نشوند، بعید به نظر می‌رسد که ورزشکاران بتوانند به بالاترین سطح توانمندی خود برسند.

پیامدهای منفی اجتماعی و پرورشی (با بار عاملی ۰/۸۵) اثر معناداری بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی دارند؛ به‌طوری که از بین این پیامدها، پیشرفت نداشتن ورزش همگانی و قهرمانی بانوان به دلیل توزیع نامناسب و کمبود فضاهای ورزشی در بخش خصوصی (با بار عاملی ۰/۷۶) بیشترین تأثیر منفی را بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی داشته است. از طرفی، تأثیر منفی بر منزلت اجتماعی قهرمانان نام‌آور و پیشکسوت به دلیل پرداخت هزینه برای استفاده از امکانات و تجهیزات اماکن ورزشی خصوصی (با بار عاملی ۰/۶۷)، کمترین تأثیر منفی را بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی داشته است. این یافته در مواردی مانند نادیده گرفتن ابعاد تربیتی، بی‌توجهی به اقلیت‌ها، کاهش سطح پایین از نظر درآمد و هزینه، فقدان فرهنگ و تفکر مناسبی از برون‌سپاری و خصوصی‌سازی و وجود موانع اجتماعی در خصوصی‌سازی اماکن ورزشی، با نتایج مطالعات امیری و همکاران (۲۰۱۲) و محرم‌زاده و همکاران (۲۰۱۵) هم‌خوانی دارد. در تحلیلی بر این یافته پژوهش باید بیان شود که خصوصی‌سازی ورزش در گرو طرح جامع ورزش در دو بعد حرفه‌ای و همگانی در کشور ما به‌عنوان یک موضوع مهم در منش و رفتار زندگی اجتماعی شهروندان، متأسفانه با ابهام مواجه است؛ زیرا، اقتصاد ورزش در پیوند با سبد درآمد خانوار و اعتبارات عمومی کشور در این حوزه، جایگاه مشخص و تعریف‌شده‌ای ندارد. متأسفانه، رویکردهای دولتی ورزش در ایران در هزینه‌کردن، درست هزینه‌کردن و همچنین در زمینه اینکه برای چه افرادی هزینه شود (آزمون و خطا) مشکلات فراوانی دارند. چهره‌های مستعد ورزشی معمولاً از دل مراکز عمومی و پایگاه‌های عمومی بیرون می‌آیند و به‌نوعی تحرک ورزش همگانی را نیز دربردارند. در اختیار قراردادن امکانات و تجهیزات ورزشی رایگان در استان‌های محروم و کاستن از بار مالی سانس‌های اماکن ورزشی برای ورزشکاران قشر ضعیف در استان‌های محروم سبب جذب و پرورش چهره‌های مستعد به‌صورت عادلانه و بدون تبعیض خواهد شد.

در پایان، راهکارهایی پیشنهادی برای واگذاری اماکن ورزشی به بخش خصوصی به‌شرح زیر ارائه می‌شوند؛ به امید اینکه این راهکارها به‌کار گرفته شوند و مفید واقع شوند:

- ۱- تعیین، تصویب و اعلام شرایط قطعی واگذاری براساس قوانین و اسناد بالادستی با پیش‌بینی مفاد لازم برای اجرای دقیق و دستیابی به اهداف پیش‌بینی شده؛
- ۲- در تحویل اماکن به برنده مزایده تعجیل نکنند؛ بلکه مکان در مکانیسمی بسیار دقیق و توسط کارشناسان مجرب، به‌ویژه در زمینه تأسیسات انجام گیرد؛
- ۳- تهیه و ارائه بسته‌های حمایتی و تشویقی برای جلب مشارکت بخش خصوصی در سرمایه‌گذاری‌های مالی، تخصصی، تجهیزاتی و به‌کارگیری منابع انسانی؛
- ۴- از بازنشستگان ادارات ورزش و جوانان و دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی که توان اجرایی زیادی دارند، برای مدیریت اماکن ورزشی استفاده شود؛
- ۵- بازرسی و نظارت بر باشگاه‌ها و اماکن واگذار شده به بخش خصوصی، افزایش ارتباط با ورزشکاران، قهرمانان و هیئت‌های ورزشی توسط مسئولان ورزش استان، بازدید منظم از هیئت‌های ورزشی، نظارت و پیگیری دقیق و ثبت عملکرد ورزشکاران در سامانه‌ها و مقایسه عملکرد ورزشکاران نسبت به سال‌های گذشته، باعث تقویت روحیه قهرمان‌پروری و انگیزه ورزشکاران و قهرمانان استان در کسب مدال خواهند شد و این به‌نوبه خود با پیشرفت ورزش استان همراه خواهد بود؛
- ۶- با اختصاص بودجه بیشتر به ورزش همگانی توسط وزارت ورزش و جوانان می‌توان از آن بودجه برای ساخت اماکن ورزشی جدید، برگزاری مسابقات و اهدای جوایز، تربیت نیروی انسانی، در اختیار قرار دادن تجهیزات برای فدراسیون‌های ورزشی استفاده کرد. با توجه به اینکه ورزش همگانی به‌خودی‌خود درآمدزا نیست، دولت باید با روش‌های حمایتی برای گسترش آن اقدام کند و با رایگان کردن اماکن ورزشی زمینه را برای همگانی کردن تمامی رشته‌های ورزشی به‌وجود آورد؛ زیرا، ورزش در سطوح پایین‌تر می‌تواند نقطه آغازینی باشد که در نهایت به ورزش قهرمانی منتهی می‌شود.

References

1. Alizadeh, M . H., & Tejari, F. (2005). Exploring the efficiency practices of management of facilities and sports equipment. Peceddings of the First National and International Congress of Sports Management (86-88). Isfahan: University of Isfahan press. (Persian).
2. Amiri, M., Nayeri, Sh., Safari, M., & Delbari Ragheb, F. (2012). Media and development of private sector participation in sport. Journal of Communication Research, (69), 9-38. (Persian).
3. Bagherzadeh, F. A., Hemayat Talab, R., & Motagi Pour, M. (2002). Study of the reasons for the lack of participation of high school students in leisure activities. Journal of Harakat, 11, 23-31. (Persian).

4. Elahi, A. R. (2008). Obstacles and solutions to the economic development of the Islamic Republic of Iran football industry. (Unpublished doctoral dissertation). Tehran University, Tehran. (Persian).
5. Jafari, M. (2001). Investigating the cultural factors of women's tendency to sport in Tehran. (Unpublished master's thesis). Islamic Azad University, Tehran. (Persian).
6. Jamali Qara Khanlu, A. (2005). The survey of the amount of utilization of equipment and sports facilities in East Azarbaijan province. (Unpublished master's thesis). Payame Noor University of Tehran, Tehran. (Persian).
7. Javan, E. (2007). Study of the structural status, planning and budget of private sports clubs in Urmia. (Unpublished master's thesis). Urmia University, Urmia. (Persian).
8. Ghodrati, A. H. (2000). Describing the plans, facilities, equipment and staff of Dezful sport centers from the perspective of managers, coaches, students. (Unpublished master's thesis). Islamic Azad University, Tehran Central Branch, Tehran. (Persian).
9. Karimzadeh, E., Nozari, V., & Shir Ali, M. (2014). The effect of privatization of sports centers on the growth trend of some sports indicators of females in the province of Isfahan. *International Journal of Sport Studies*, 4(2), 168-73.
10. Kashef, M. M. (2000). Investigating the status of sport for All in Iran and recommending to its development. *Proceedings of the Fourth National Conference on Physical Education and Sport Sciences* (86-87). Guilan: University of Guilan. (Persian).
11. ppp oğuş A. R., & Çakmak, .. G. (2017). Investigation on the organizational culture of the staff working on public and private sports institutions. *European Journal of Physical Education and Sport Science*, 3(8), 149-60.
12. Keshkar, S., Pouyanfar, A. R., Nagavi, V. (2011). Investigate of the achievements of the privatization program in sporting facilities released by the physical education organization. *Proceedings of the First National Conference on Physical Education and Sport Sciences* (88-91). Amol: University of Amol. (Persian).
13. Khosravi, M., & Abdavi, F. (2016). Privatization of football club in Iran: From stock exchange to leasing. *Journal of Management and Business Studies*, 5(4), 113-20. (Persian).
14. Mahdavi, A. M. (2004). Investigating the process of privatization in the development of sport in the country and methods of strengthen it. *Physical Education Organization, National Center for Sport Management and Development of sport in Iran*. 24-56. (Persian).
15. Michic, J., & Oughton, C. (2004). Competitive balance in football: Trends and effects. FGRC research paper, No. 2, Birkbeck, university of London. Available at: [http://www.bbk.ac.uk/hosted/management/msemres/oldfootballsit1/papers/competitivedbalance-paper.htm# what](http://www.bbk.ac.uk/hosted/management/msemres/oldfootballsit1/papers/competitivedbalance-paper.htm#what) (Accessed 26 february 2004).
16. Moharramzadeh, M., Ghayebzadeh, Sh., Tavakkoli Angut, S. (2015). Investigate challenges of the privatization of sporting facilities in the sports of towns. *Journal of Contemporary Research in Sport Management*, 5(10), 73-84. (Persian).
17. Monavvarian, A. (2002). Privatization: A comparative approach. *Journal of Management and Development Process*, 53 & 54, 47-67. (Persian).

18. Padash, D. (2009). Prioritizing factors affecting the privatization of sports clubs using the hierarchical analysis process. (Unpublished master's thesis). University of Isfahan, Isfahan. (Persian).
19. Rahimi Boroujerdi, A. R. (2006). Privatization. Tehran: Tehran University Press. (Persian).
20. Sabeti, M. (1999). Facilities and equipment programs and staffing Sisters sports clubs Seventh regions of mashhad city. (Unpublished master's thesis). Islamic Azad University, Tehran. (Persian).
21. Taheri, S. (1999). Investigating of physical education and sports status of Kohkilouyeh and Boyerahmad. Planning and Budget Organization. 97. (Persian).
22. Tesone, D. V., Platt, A., & Alexakis, G. (2009). The human capital factor: Strategies for dealing with performance challenges in business and sport management. Journal of Applied Management and Entrepreneurship, 9(3), 22-33.
23. Tsameny, M., Onumah, J., & Tetteh-Kumah, E. (2010). Post-privatization performance and organization changes: Case study from Ghana. Critical perspectives on Accounting, 21, 428-42.
24. Zardoshtian, Sh., Ghayebzadeh, Sh. (2018). Measuring the outcome of privatization of the sports facilities on various aspects of sport for all and championship sport in Kermanshah province. Center for strategic studies and research of the Ministry of Sports and Youth. Available at: Kermanshah Sports & Youth Organization (Accessed 21 April 2018). (Persian).
25. Zhang, B., & Zhang, L. (2009). Government regulations of the privatization of the public sports facilities. Sport Science Research, <http://en.cnki.com;2009>.

استناد به مقاله

زردشتیان، شیرین، و غایب‌زاده، شهرروز. (۱۳۹۸). پیامدسنجی واگذاری اماکن ورزشی بر ابعاد مختلف ورزش همگانی و قهرمانی در استان کرمانشاه. مطالعات مدیریت ورزشی، ۱۱ (۵۴)، ۵۲-۱۲۹. شناسه دیجیتال: 10.22089/smrj.2018.5569.2109

Zardoshtian, Sh., & Ghayeb Zadeh, Sh. (2019). Measuring the Outcome of Privatization of the Sports Facilities on Various Aspects of Sport for All and Championship Sport in Kermanshah Province. Sport Management Studies. 11 (54): 129-52. (Persian). DOI: 10.22089/smrj.2018.5569.2109

Measuring the Outcome of Privatization of the Sports Facilities on Various Aspects of Sport for All and Championship Sport in Kermanshah Province

Sh. Zardoshtian¹, Sh. Ghayeb Zadeh²

1. Assistant Professor of Sport Management, University of Razi*
2. Ph.D Student in Sport Management, University of Razi

Received: 2018/02/23

Accepted: 2018/05/26

Abstract

The purpose of this study was to measuring the outcome of privatization of the sports facilities on various aspects of sport for all and championship sport in Kermanshah province. Methodology based on collecting data and purpose was respectively, mixed (qualitative-quantitative) and applicable. The population was faculty members of the sports management, managers and staff of the Kermanshah Sports and Youth Department, heads of sports boards, sports elites and coaches. A Purposeful sampling was used. Finally, 150 people answered the questionnaires. The instrument was researcher-made questionnaire that developed using exploratory factor analysis, 67 items in eight outcomes, in the form of, “lack of developmental and productivity programs in different aspect of sport”, “unclear the rules and regulations in the process of assigning sports facilities”, “Non-accountability of managers of sports and youth departments and heads of sports boards”, “lack of management, planning and supervision”, “negative moral, cultural and legal consequences”, “Negative social and educational consequences”, “lack of comprehensive support for various aspect of sport” and “low sport capitation and lack of hardware facilities” were categorized. Instrument reliability using Cronbach's alpha for the eight components were between 0.85 to 0.93. Confirmatory factor analysis was also used for construct validity using LISREL software. The results of this study showed that all fitness indicators of the model related to the outcome of the privatization of sports facilities on the different dimensions of sport for all and championship sport in Kermanshah province were suitable and approved the model.

Keywords: Sport Facilities, Privatization, Championship Sport, Sport for All, Athletes

---

---

* Corresponding Author

Email: zardoshtian2014@gmail.com